projekt

Uchwała Nr ...../...../2022
Rady Gminy Włodowice
z dnia 16 marca 2022r.

w sprawie: wystąpienia z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Włodowice

Na podstawie art.4 ust.2 oraz art.4b ust.1-3 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz.U. z 2021 poz.1372 z późn. zm.) oraz §1 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2001r. w sprawie trybu postępowania przy składaniu wniosków dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia, znoszenia i ustalania granic gmin, nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalania i zmiany nazw gmin i siedzib ich władz oraz dokumentów wymaganych w tych sprawach (j.t. Dz.U. z 2014r. poz.310)

po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami

Rada Gminy Włodowice
uchwala, co następuje:

§1.

Mając na uwadze wyniki konsultacji z mieszkańcami Gminy Włodowice, Rada Gminy Włodowice pozytywnie opiniuje starania w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Włodowice.

§2.

1. Postanawia się wystąpić do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Włodowice.
2. Treść wniosku wraz z uzasadnieniem stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§3.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Włodowice.

§4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Gminy

Stanisław Ibek

Elżbieta KURZAK
RADCA PRAWNY
Kt - 1071

Uzasadnienie

do projektu uchwały Rady Gminy Włodowice w sprawie wystąpienia z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Włodowice

Zgodnie z art.4 ust 2 oraz art.4b ust.1-3 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym do właściwości Rady Gminy należy wystąpienie z wnioskiem o nadanie praw miejskich miejscowości.

W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2001r. w sprawie trybu postępowania przy składaniu wniosków dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia, znoszenia i ustalania granic gmin, nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalania i zmiany nazw gmin i siedzib ich władz oraz dokumentów wymaganych w tych sprawach, wymieniono niezbędne dokumenty, które należy dołączyć do wniosku.

W dniu 16 czerwca 2021r. Rada Gminy Włodowice podjęła uchwałę w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami Gminy Włodowice w sprawie nadania miejscowości Włodowice statusu miasta.

Konsultacje przeprowadzono w terminie od 15 września do 15 listopada 2021r. Zbiorcze wyniki konsultacji wskazują na pozytywną opinię mieszkańców Gminy Włodowice w kwestii nadania statusu miasta miejscowości Włodowice.

Zasadnym jest, aby Rada Gminy Włodowice wystąpiła z wnioskiem do ministra właściwego do spraw administracji publicznej za pośrednictwem wojewody do dnia 31 marca 2022r.

W związku z powyższym uzasadnieniem przedstawiam uchwałę w sprawie wystąpienia z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Włodowice.

Włodowice, dnia 04.03.2022r.

SEKRETARZ GMINY

Małgorzata Konarska

WÓJT GMINY

Adam B. Szmigier

Załącznik
do uchwały Nr...../...../2022
Rady Gminy Włodowice
z dnia 16 marca 2022r.

Pan Mariusz Kamiński

Minister
Spraw Wewnętrznych i Administracji
ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa

za pośrednictwem

Pana
Jarosława Wieczorka
Wojewody Śląskiego

Wnioskodawca:
Rada Gminy Włodowice
ul. Krakowska 26,
42-421 Włodowice

Na podstawie art.4 ust. 4 oraz art.4b ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz.U. z 2021 poz.1372 z późn. zm.) oraz §1 ust.1 oraz §2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2001r. w sprawie trybu postępowania przy składaniu wniosków dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia, znoszenia i ustalania granic gmin, nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalania i zmiany nazw gmin i siedzib ich władz oraz dokumentów wymaganych w tych sprawach (j.t. Dz.U. z 2014r. poz.310) Rada Gminy Włodowice przekazuje wniosek o nadanie statusu miasta miejscowości Włodowice, wraz z załącznikami.

WNIOSEK
O NADANIE STATUSU MIASTA
MIEJSCOWOŚCI WŁODOWICE

Uwzględniając wyniki konsultacji społecznych, układ urbanistyczny i przestrzenny, charakter zabudowy, rozwiniętą infrastrukturę społeczną i techniczną miejscowości Włodowice, a także względy historyczne oraz więzi społeczne i gospodarcze, zapewniające zdolność do wykonywania zadań publicznych Rada Gminy Włodowice po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami Gminy Włodowice, niniejszym wnosi o wydanie przez Radę Ministrów rozporządzenia o nadaniu miejscowości Włodowice statusu miasta.

UZASADNIENIE

Wójt Gminy Włodowice wraz z Radą Gminy Włodowice, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców, podjęli decyzję o podjęciu działań w celu nadania statusu miasta miejscowości Włodowice.

Pierwszymi działaniami uruchamiającymi procedurę nadania miejscowości Włodowice statusu miasta, a właściwie odzyskania praw miejskich, było przyjęcie w dniu 31 marca 2021r. przez Radę Gminy Włodowice uchwały Nr 197/XXII/2021 w sprawie podjęcia działań zmierzających do nadania miejscowości Włodowice statusu miasta, a następnie w dniu 16 czerwca 2021r. uchwały Nr 224/XXIV/2021 w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami Gminy Włodowice w sprawie nadania miejscowości Włodowice statusu miasta.

Za utworzeniem miasta Włodowice przemawiają przesłanki wymienione w art.4 ust.4 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz.U. z 2021r. poz.1372 z późn. zm.), zgodnie z którym nadanie gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalenie jego granic i ich zmiana dokonywane są w sposób uwzględniający infrastrukturę społeczną i techniczną oraz układ urbanistyczny i charakter zabudowy. Miejscowość Włodowice spełnia powyższe warunki.

Odzyskanie praw miejskich jest bardzo ważne dla dalszego rozwoju miejscowości Włodowice, jak również całej gminy Włodowice. Dzięki uzyskaniu przez Włodowice statusu miasta wzrośnie prestiż tej miejscowości oraz jej ranga nie tylko w powiecie zawierciańskim, ale w całym regionie Jury Krakowsko – Częstochowskiej. Gmina Włodowice uzyskałaby status gminy miejsko – wiejskiej. Włodowice stałyby się kolejnym miastem w powiecie zawierciańskim, dzięki czemu zyskałyby znacznie na atrakcyjności, w tym turystycznej i inwestycyjnej. Władze samorządowe miałyby większe możliwości w pozyskiwaniu funduszy na dalszy rozwój tej miejscowości. Ponadto odzyskanie przez Włodowice praw miejskich byłoby zadośćuczynieniem sprawiedliwości dziejowej. Historycznie Włodowice były niegdyś miastem. W 1870r. car Rosji zabrał prawa miejskie Włodowicom za udział mieszkańców w powstaniu styczniowym i walkę o niepodległość. Zdaniem władz samorządowych dynamiczny rozwój tej miejscowości, zawdzięczany od pokoleń staraniom lokalnej społeczności oraz władz samorządowych, zasługuje w pełni na to, aby odzyskać prawa miejskie zabrane niegdyś przez zaborcę.

W przywróceniu praw miejskich Włodowicom dostrzec będzie można uhonorowanie wszystkich mieszkańców naszej Gminy oraz szacunek za patriotyczną postawę i pracowitość. Nie bez znaczenia są tutaj wyniki konsultacji, w których mieszkańcy gminy licznie poparli inicjatywę władz gminy o nadanie miejscowości Włodowice statusu miasta.

PODSTAWOWE DANE DOTYCZĄCE LICZBY LUDNOŚCI ORAZ STRUKTURY ZATRUDNIENIA.

Miejscowość Włodowice w granicach obrębu ewidencyjnego tj. wraz z Kopaninami na dzień 31 stycznia 2022r. zamieszkuje **1168** mieszkańców.

Strukturę wiekową mieszkańców Włodowic przedstawia poniższa tabela:

Grupa wiekowa	**Liczba mieszkańców**
0 – 18 lat	186
19 – 60 lat	612
powyżej 60 lat	370

Liczba ludności całej gminy Włodowice to **5123** mieszkańców.
Najliczniej zamieszkałymi miejscowościami są Rudniki i Włodowice.

Struktura wiekowa mieszkańców całej gminy Włodowice przedstawia się w sposób podany poniżej:

Grupa wiekowa	**Liczba mieszkańców**
0 – 18 lat	884
19 – 60 lat	2833
powyżej 60 lat	1406

(dane z Ewidencji Ludności na dzień 31.01.2022r. – **załącznik nr 1** do niniejszego wniosku)

Gmina Włodowice, w tym sama miejscowość Włodowice, nie należy do terenów rolniczych. Z informacji uzyskanych z Placówki Terenowej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Myszkowie, wynika iż ubezpieczeniu społecznemu rolników w gminie Włodowice podlega ogółem 95 osób (**załącznik nr 2** do niniejszego wniosku). Rolnictwo praktycznie przestało istnieć, zachowało się w bardzo okrojonej formie, tylko na użytek własny. Utrudnieniem dla działalności rolniczej jest znaczne wyniesienie powierzchni terenu. Na brak zainteresowania mieszkańców rolnictwem wpływają oprócz niekorzystnego ukształtowania terenu liczne osady jurajskie oraz wykształcone na takim podłożu gleby o płytkim profilu. Nie występuje tu także gospodarska hodowla zwierząt. Na skalę przemysłową hoduje się trzodę chlewną przez wyspecjalizowane przedsiębiorstwo Agro Gobarto we Włodowicach. Miejscowa ludność zatrudniona jest w przeważającej większości w ośrodkach przemysłowych Zawiercia, Myszkowa, Zagłębia czy Częstochowy w różnorodnych gałęziach gospodarki.
Wielu mieszkańców prowadzi własną działalność gospodarczą. Na podstawie raportu z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wygenerowanego na dzień 28 lutego 2022r. na terenie gminy Włodowice ilość wpisów dla głównego miejsca wykonywania działalności gospodarczej aktywnych przedsiębiorców wynosi 208, z zawieszoną działalnością 59.
Powyższy raport wskazuje także, że gmina Włodowice jest miejscem zamieszkania dla 278 przedsiębiorców oraz dodatkowych 75 osób, które prowadzoną przez siebie działalność

gospodarczą zawiesiły (dane z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej na dzień 28.02.2022r. – **załącznik nr 3** do niniejszego wniosku).

Część mieszkańców gminy zatrudniona jest w funkcjonujących na terenie gminy placówkach szkolnych, przedszkolu, urzędzie gminy oraz jednostkach podległych gminie. Łącznie jednostki te zatrudniają 111 mieszkańców gminy. Pracodawcami zatrudniającymi mieszkańców gminy są również: Urząd Pocztowy, Bank Spółdzielczy, ośrodki zdrowia (we Włodowicach i w Rudnikach), czy Spółdzielnia Mieszkaniowa „SKARPA".

Na terenie gminy Włodowice działają dwa duże zakłady: Zakłady Produkcyjne B-D S.A Skałka Wytwórnia Wód oraz Agro-Gobarto Sp. z o.o. Ferma Włodowice. Zakłady te zatrudniają łącznie 51 mieszkańców z gminy Włodowice. Dobrze rozwinięta w gminie Włodowice jest sieć placówek handlowych. W samych Włodowicach czynne są cztery dobrze prosperujące sklepy spożywczo – przemysłowe, w których zatrudnienie znaleźli mieszkańcy gminy. Część mieszkańców znalazło również zatrudnienie w obiektach świadczących usługi turystyczne, w tym w placówkach bazy noclegowej i lokalach gastronomicznych.

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu (opublikowanymi na stronie PUP w Zawierciu) na koniec 2021r. zarejestrowanych było 119 osób bezrobotnych z terenu całej gminy Włodowice, w tym 62 kobiety oraz 14 osób uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych.

POŁOŻENIE

Gmina Włodowice to gmina wiejska o obszarze 7682,91ha, położona w północno – wschodniej części województwa śląskiego, w powiecie zawierciańskim.

Gmina Włodowice graniczy:
- od południa z miastem Zawiercie,
- od wschodu z gminą Kroczyce,
- od północnego wschodu z gminą Niegowa,
- od północy z miastem i gminą Żarki,
- od zachodu z miastem i gminą Myszków.

Gmina Włodowice składa się z 10 sołectw: Włodowice, Skałka – Kopaniny, Parkoszowice, Rudniki, Góra Włodowska – wieś, Góra Włodowska – kolonia, Hucisko, Zdów, Rzędkowice, Morsko.

Powierzchnia przyszłego miasta Włodowice miałaby wynosić 2347,92 ha i swoimi granicami obejmować dotychczasowy obręb Włodowic oznaczony nr 0008.

Szczegółowe dane dotyczące powierzchni poszczególnych obrębów ewidencyjnych zawiera zaświadczenie Starosty Zawierciańskiego (**załącznik nr 4** do niniejszego wniosku) oraz poniższa tabela:

Lp.	Obręb	Powierzchnia (ha)
1.	Góra Włodowska	1111,45
2.	Hucisko	361,10
3.	Morsko	555,94
4.	Parkoszowice	405,73
5.	Rudniki	774,35
6.	Rzędkowice	1003,68
7.	Skałka	294,07
8.	Włodowice	2347,92
9.	Zdów	828,67

Powierzchnia gminy w ok. 89% objęta jest ochroną, ze względu na znajdujący się tu Park Krajobrazowy Orlich Gniazd oraz otulinę Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych. Użytki rolne stanowią 57% całkowitej powierzchni natomiast użytki leśne to 32%.
Przez północno – wschodnią część gminy przebiega linia kolejowa Centralnej Magistrali Kolejowej (CMK) i magistrala kolejowa Katowice – Warszawa.

WALORY PRZYRODNICZE

Gmina Włodowice posiada unikatową rzeźbę terenu – łagodne i malownicze skałki Jury Krakowsko- Częstochowskiej z szatą roślinną, otoczoną lasami, łąkami i pastwiskami. Teren gminy został już mocno przekształcony poprzez działalność gospodarczą człowieka, jednakże z naturalnej szaty roślinnej zachowały się w bardzo dobrym stanie fragmenty muraw kserotermicznych, naskalnych oraz dość spore kompleksy wilgotnych łąk, żyznych lasów liściastych (m.in. ciepłolubne buczyny i kontynentalne grądy). Teren gminy od strony zachodniej porastają lasy, które są głównie zbiorowiskiem leśnym pochodzenia antropologicznego w typie boru mieszanego.
Gmina Włodowice może się pochwalić cennymi siedliskami takimi jak:

1) odkryte ostańce wapienne – siedlisko muraw naskalnych - obszar Rzędkowic i Morska,
2) wylesione zbocza o ekspozycji południowej i południowo- zachodniej- siedlisko muraw kserotermicznych – obszar Zdowa i Rzędkowic,
3) wilgotne doliny nielicznych na tym terenie cieków oraz otoczenie stawów- które jest siedliskiem łęgów, olsów, szuwarów oraz wilgotnych łąk ziołoroślowych – Zespół źródeł w Zdowie,
4) zalesione wzgórza pokryte żyznymi brunatnymi glebami (które są siedliskiem grądów i ciepłolubnych buczyn – okolice Zdowa, Huciska, Rzędkowic i Morska).

Na terenie Gminy Włodowice nie ma jezior ani zbiorników wodnych o dużej powierzchni. Do najważniejszych zbiorników wodnych na terenie gminy należy Zalew Włodowice o powierzchni ok. 3 ha, stawy rybne Jaworznik- Czworaki oraz zbiornik w zlewni potoku Rak. Znaczne zróżnicowanie siedliskowe łączy się z dużym bogactwem florystycznym. W murawach naskalnych występują takie gatunki jak: zanokcica skalna, paprotnica krucha, rojnik pospolity, rozchodnik ostry i sześciorzędowy. W murawach kserotermicznych i psammofilnych można spotkać m.in.: dziewięćsiła pospolitego i bezłodygowego, goździka kartuzka, szałwię okręgową, szczotlichę siwą czy jastrzębca kosmaczka. W wilgotnych łąkach ważną rolę odgrywają wiązówka błotna, ostrożeń łąkowy, krwawnica, bodziszek błotny i różne gatunki situ. W pobliżu stawów hodowlanych i cieków możemy znaleźć trzcinę pospolitą, pałkę szeroko i wąskolistną oraz wysokie turzyce.
Gmina Włodowice w swojej florze posiada 13 gatunków podlegających ochronie ścisłej, 6 gatunków podlegających ochronie częściowej oraz 12 gatunków rzadkich w skali kraju i regionu. Na terenie gminy Włodowice znajduje się duża część fauny całego Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych, gdzie można odnaleźć 50 gatunków ssaków, ponad 170 gatunków ptaków, jak również 20 gatunków płazów i gadów i 25-30 gatunków ryb. Niezwykle cenna fauna bezkręgowców obejmuje 1200 gatunków motyli, 700 gatunków chrząszczy, 250 gatunków pszczołowatych i prawie 100 gatunków mięczaków. Na opisanym obszarze możemy zaobserwować następujące gatunki ptaków jak: myszołów, jastrząb, krogulec, błotniaki, sowy, słonki, żurawie, bocian czarny oraz liczną zwierzynę taką jak: jelenie, dziki, sarny, lisy, kuny. Na uwagę zasługują kolonie nietoperzy, zamieszkujące w jaskiniach i szczelinach ostańców.

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody prowadzonym przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska, na terenie Gminy Włodowice znajdują się:

1) Park Krajobrazowy Orlich Gniazd wraz z otuliną,
2) Obszar Natura 2000 Ostoja Kroczycka,
3) pomniki przyrody takie jak Skały Rzędkowickie, Źródła spod Skałki, Zespół źródeł w Zdowie.

STANOWISKO WNIOSKODAWCY dotyczące spełnienia przesłanek, o których mowa w art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym.

1. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I TECHNICZNA

Uwzględniając rys historyczny oraz obecny status miejscowości, Włodowice stanowią centrum gospodarczo – administracyjne gminy Włodowice. Jest to miejscowość, która pełni funkcję głównego ośrodka gminy, zapewniając wszystkim mieszkańcom zaspokojenie podstawowych potrzeb, w szczególności socjalnych, oświatowych, kulturalnych, zdrowotnych, usługowych i innych. Włodowice są jedną z 10 jednostek pomocniczych gminy, siedzibą Wójta Gminy oraz Rady Gminy Włodowice. W miejscowości tej mieszczą się najważniejsze w gminie obiekty użyteczności publicznej. Jednym z nich jest Urząd Gminy, będący także siedzibą Urzędu Stanu Cywilnego, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Centrum Usług Wspólnych Gminy Włodowice (realizującego między innymi obsługę finansowo – administracyjną szkół i przedszkoli) oraz Leśnictwa Włodowice. W sąsiedztwie budynku Urzędu swoją siedzibę ma Zakład Usług Komunalnych, świadczący usługi w zakresie gospodarki wodno – ściekowej. Naprzeciw budynku Urzędu znajduje się Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego z Filią w Zdowie z nowoczesną salą gimnastyczną oraz Przedszkole, wyremontowane gruntownie w 2017r. We Włodowicach bardzo aktywnie działają instytucje kultury: Gminny Ośrodek Kultury wraz z salą widowiskową oraz Izbą Tradycji, w której można obejrzeć wiele pamiątek i dokumentów dotyczących historii gminy i jej mieszkańców oraz Gminna Biblioteka Publiczna z Filią w Rudnikach. Instytucje te prowadzą działalność kulturalną na terenie gminy, organizując różnego rodzaju zajęcia dla dzieci i dorosłych oraz wydarzenia kulturalne. Działa również terenowa Świetlica Środowiskowa. Przy Gminnym Ośrodku Kultury swoją działalność prowadzi Koło Gospodyń Wiejskich oraz kobiecy zespół folklorystyczny „Amonitki".

Ponadto we Włodowicach swoją siedzibę ma Urząd Pocztowy i Bank Spółdzielczy. Mieści się tu także ośrodek zdrowia „Medyk" świadczący usługi medyczne wraz z punktem aptecznym, punkty handlowe i usługowe, paczkomat, zakład fryzjerski i kwiaciarnia. Miejscowość Włodowice ma swój piękny zabytkowy kościół oraz cmentarz parafialny. Nie brak tu zaplecza do aktywnego wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych. We Włodowicach znajdują się cztery place zabaw (na osiedlu mieszkaniowym „SKARPA", przy przedszkolu, ośrodku kultury oraz przy zalewie), boisko piłkarskie oraz boisko wielofunkcyjne wraz z zapleczem sanitarno - szatniowym (wybudowane w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012"), sala gimnastyczna przy szkole podstawowej, ze ścianką wspinaczkową, siłownią i salką rehabilitacyjną, a także Otwarta Strefa Aktywności z placem zabaw, siłownią plenerową, strefą wypoczynku i ścieżką sensoryczną.

We Włodowicach swoją siedzibę ma prężnie działająca i doskonale wyposażona jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej powołana do życia w dniu 15 maja 1917r. Jednostka ta wpisana jest w Krajowy System Ratowniczo - Gaśniczy, jako jedna z dwóch jednostek z terenu gminy Włodowice. Równie aktywnie działa Młodzieżowa Drużyna

Pożarnicza. Przy Ochotniczej Straży Pożarnej we Włodowicach funkcjonuje również Orkiestra Dęta powołana do życia 20 maja 1918r. na wniosek Komendanta Ochotniczej Straży Ogniowej we Włodowicach. Do dnia dzisiejszego Orkiestra gra podczas wszystkich uroczystości strażackich, patriotycznych, kościelnych i pogrzebowych.

Na terenie Włodowic swoje siedziby mają także stowarzyszenia oraz organizacje pozarządowe:

1) Skauting Jurajski, skupiający młodzież i dzieci z terenu gminy Włodowice,
2) Stowarzyszenie Dla Gminy Włodowice, zrzeszające osoby zainteresowane historią Włodowic, kulturą, sztuką oraz rozwojem gminy Włodowice,
3) Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej we Włodowicach,
4) Ludowy Klub Sportowy „Olimpia",
5) Koło Gospodyń Wiejskich we Włodowicach,
6) Koło Wędkarskie.

Dumą miejscowości jest zrewitalizowany w ostatnich latach funkcjonalny rynek stanowiący jednoznacznie wyodrębnione centrum miejscowości z wmurowaną płytą herbową, który jest głównym placem w gminie z licznymi miejscami parkingowymi, ławeczkami, oświetleniem. Całość dopełniają miejsca zieleni oraz pięknie podświetlany napis „Włodowice" na wjeździe do rynku. Rynek jest miejscem spotkań lokalnej społeczności, służącym zacieśnianiu więzi społecznych, które przyciąga mieszkańców z uwagi na swoje walory estetyczne i cenny kulturowo charakter. Miejsce to stanowi przestrzeń publiczną. Wszystkie ulice posiadają utwardzoną nawierzchnię oraz w dużej mierze chodniki. Każdej ulicy jest nadana nazwa. We Włodowicach znajduje się też nowoczesny punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, wybudowany w 2020r., który wiosną br. oddany zostanie do użytku mieszkańców.

We Włodowicach oprócz budownictwa jednorodzinnego mieszkańcy zamieszkują w blokach położonych na osiedlu mieszkaniowym „SKARPA" w pobliżu centrum Włodowic. Osiedle to posiada małą infrastrukturę techniczną w postaci ogrodzonego boiska trawiastego, placu zabaw, siłowni plenerowej, chodnika i parkingu. Na osiedlu znajduje się pięć bloków mieszkalnych, w których łącznie zamieszkuje ok. 90 rodzin. W obecnej chwili trwa także remont prywatnego bloku mieszkalnego, usytuowanego w pobliżu przedszkola i szkoły, w którym inwestor przewiduje lokale mieszkalne dla 12 rodzin.

Włodowice wyposażone są praktycznie w pełną infrastrukturę techniczną.

Usługi oświetleniowe w całej gminie obejmujące zabezpieczenie pełnej sprawności technicznej opraw ulicznych w ilości 773 szt. świadczy TAURON Dystrybucja Serwis S.A. Wrocław. W miejscowości Włodowice zabudowane są 203 szt. opraw ulicznych. Sukcesywnie wymienia się lampy na energooszczędne. W latach 2020 - 2021 zostały wymienione 92 oprawy sodowe na LED - owe wraz ze źródłem światła we Włodowicach przy pięciu ulicach. Dzięki temu miejscowość Włodowice została efektywnie, a tym samym oszczędnie oświetlona. Stopniowo dokonywana będzie wymiana oświetlenia ulicznego w pozostałych miejscowościach. Tego rodzaju inwestycja znacznie ogranicza emisję zanieczyszczeń.

Miejscowość Włodowice jest w blisko 100% objęta siecią wodociągową i gazową. W ostatnich latach wybudowano nowe sieci wodociągowe. Gmina ponadto zabezpiecza środki finansowe na projektowanie nowych sieci wodociągowych w drogach, przy których w planie zagospodarowania przestrzennego przewiduje się tereny do zabudowy. Niski stopień skanalizowania gminy, w tym miejscowości Włodowice wynika z ukształtowania terenu oraz braku naturalnego cieku, co uniemożliwia na chwilę obecną dalszą budowę sieci kanalizacyjnej.

W Gminie Włodowice znajduje się sieć gazowa średniego ciśnienia relacji Skałka - Kopaniny – Włodowice – Parkoszowice obsługiwana przez Polską Spółkę Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Gazowniczy w Zabrzu.
Gazociąg średniego ciśnienia relacji Kopaniny – Włodowice – Parkoszowice stanowi mienie Gminy Włodowice i posiada łączną długość 15 931 mb.
Czynne przyłącza gazowe w 2021r.- 333szt., z tego 327 do budynków mieszkalnych.

Gmina Włodowice posiada sieć dróg gminnych o łącznej długości 48,2 km. Przez Gminę Włodowice przebiegają drogi powiatowe o łącznej długości 36,33 km oraz droga wojewódzka DW 792. Stan dróg gminnych jest zadowalający. W ostatnich latach uległ on znacznej poprawie między innymi dzięki przebudowie drogi powiatowej relacji Zawiercie – Włodowice – Zdów. Na bieżąco wykonywane są remonty dróg. Włodowice odgrywają istotną rolę w sieci komunikacyjnej powiatu zawierciańskiego. Sieć dróg gminnych zapewnia sprawną komunikację w obrębie gminy, a także połączenia z miastem Zawiercie, Żarkami i Myszkowem. Gmina pełni także rolę obszaru tranzytowego dla osób podróżujących z Zawiercia w kierunku rejonów Jury Krakowsko – Częstochowskiej. Gmina corocznie udziela pomocy finansowej powiatowi zawierciańskiemu na budowę chodników, w poszczególnych sołectwach, w tym w miejscowości Włodowice. Zaplanowana jest także, przy wsparciu finansowym gminy przebudowa drogi powiatowej Nr 1730 S Zawiercie – Pomrożyce - Parkoszowice – Włodowice. Obecnie trwają prace przy przebudowie drogi powiatowej Nr 1725 S Włodowice – Morsko w oparciu o przygotowaną dokumentację projektową.

Gmina realizuje ustawowy obowiązek zapewnienia transportu zbiorowego poprzez zapewnienie komunikacji podmiejskiej w miejscowości Rudniki, Morsko, Parkoszowice i Włodowice. Prowadzenie komunikacji publicznej na terenie w/w miejscowości powierzone zostało w drodze porozumienia Gminie Zawiercie wykonującej zadania przewozowe, a przewoźnikiem jest Zakład Komunikacji Miejskiej sp. z o.o w Zawierciu.
Ponadto komunikacja publicznego transportu zbiorowego na terenie całej gminy obsługiwana jest przez firmę komercyjną.

Infrastruktura telekomunikacyjna pozwala mieszkańcom na korzystanie w pełni z usług telekomunikacyjnych i internetowych dostępnych na całym obszarze gminy.

W ramach ograniczania niskiej emisji wykonano: w 2017r. - 290, a w 2020r. -312 kompletnych instalacji kolektorów słonecznych w budynkach mieszkalnych, w tym łącznie 119 w obrębie miejscowości Włodowice. Szkoła Podstawowa w Rudnikach oraz Przedszkole we Włodowicach również mogą korzystać z instalacji solarnych.
Ponadto na obszarze Gminy od 2019r. prowadzony jest ciągły monitoring jakości powietrza. Czujniki pomiarowe zamontowane są między innymi w miejscowości Włodowice.

W gminie Włodowice na wysokim poziomie funkcjonują placówki oświatowe. Na terenie Włodowic funkcjonuje szkoła podstawowa i przedszkole. W Szkole Podstawowej im. Władysława Broniewskiego we Włodowicach z Filią w Zdowie obecnie uczy się 295 uczniów w 16 oddziałach, zatrudnionych jest 34 nauczycieli i 10 pracowników administracji i obsługi. Budynek szkoły do celów nauczania i wychowania posiada 16 sal lekcyjnych, które wyposażone są w sprzęt multimedialny ułatwiający realizację podstawy programowej.
Publiczne Przedszkole we Włodowicach mieści się w wyremontowanym i przebudowanym budynku. Przedszkole posiada sale z łazienkami, salę sportowo-widowiskową, gabinet logopedy, dużą nowoczesną kuchnię wraz z pomieszczeniami przeznaczonymi do przygotowywania, transportu i wydawania posiłków, przestronną szatnię. Przedszkole wyposażone jest w nowoczesne urządzenia audiowizualne, nową instalację telefoniczną, internetową, telewizyjną, monitoring wewnętrzny i zewnętrzny, wideodomofon, wentylację mechaniczną, klimatyzację.

Do przedszkola uczęszcza 98 dzieci. Zajęcia odbywają się w czterech oddziałach. W Przedszkolu zatrudnionych jest 12 nauczycieli oraz 9 pracowników obsługi.

Ogromną wagę władze gminy przywiązują do wyglądu estetycznego gminy. Każdego roku przed sezonem wiosennym wykonywane są zarówno w miejscowości Włodowice, jak i w całej gminie działania wpływające na estetykę oraz wizerunek miejscowości. Przygotowane gazony, rabaty, nasadzenia zieleni, przycinanie odrostów gałęzi oraz pielęgnacja skwerów i trawników powoduje, że Włodowice i okolica postrzegane są jako miejsca czyste, zadbane i przyjazne mieszkańcom.

Podsumowując warto podkreślić, że miejscowość Włodowice na przestrzeni lat przeszła olbrzymią metamorfozę. Z początkowo małej, rolniczej wsi, niewiele znaczącej na tle całej gminy, przekształciła się w nowoczesną, dynamicznie rozwijającą się miejscowość. Największy progres rozwojowy miejscowości nastąpił w minionym trzydziestoleciu. Kierunek rozwoju wytyczony w tym okresie przez władze samorządowe został zaakceptowany przez lokalną społeczność. Dzięki staraniom władz samorządowych, jak również lokalnej społeczności w 2020r. Włodowice zostały dostrzeżone i zajęły pierwsze miejsce w organizowanym przez Zarząd Powiatu Zawierciańskiego konkursie *Najlepsza Miejscowość Powiatu Zawierciańskiego.* Rozwój tej miejscowości następuje w wyniku rozwoju całej gminy Włodowice. W rankingu czasopisma samorządowego „Wspólnota" – *Najbogatsze samorządy w 2020r.* gmina Włodowice w kategorii gmin wiejskich znalazła się na 530 miejscu na 1533 gmin. Z kolei w rankingu *Gmin Śląskich 2021* sporządzonym przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego gmina Włodowice zajęła 67 miejsce na 126 gmin w kategorii do 20 tys. mieszkańców.

Opisując miejscowość Włodowice podkreślić należy, że całość znajdujących się tu obiektów użyteczności publicznej, jak również placówek niepublicznych tworzy spójny kompleks, który służąc mieszkańcom w pełni realizuje zaspokojenie ich podstawowych potrzeb bytowych.

Na przestrzeni kilkunastu lat w miejscowości Włodowice zrealizowano szereg inwestycji przyczyniających się do wzmocnienia miejskiego charakteru tej miejscowości. Do najważniejszych z nich należą:

1) budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej we Włodowicach,
2) termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej,
3) zagospodarowanie terenu przy Szkole Podstawowej,
4) zagospodarowanie terenu zalewu,
5) zagospodarowanie terenu przy Gminnym Ośrodku Kultury,
6) termomodernizacja budynku Gminnego Ośrodka Kultury,
7) budowa wjazdów bramowych, dojść do budynku, miejsc postojowych oraz utwardzenie powierzchni działki przy Gminnym Ośrodku Kultury,
8) remont sali spotkań oraz sali widowiskowej, kuchni i łazienek w Gminnym Ośrodku Kultury,
9) budowa oświetlenia ulicznego przy ul. Poleskiego,
10) budowa oświetlenia ulicznego od ul. Ogrodowej do ul. Cmentarnej,
11) budowa boisk sportowych w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012",
12) zagospodarowanie terenu służącego rekreacji przy osiedlu „SKARPA",
13) budowa chodników przy ul. Cmentarnej, Wschodniej, Jurajskiej,
14) budowa instalacji kolektorów słonecznych,
15) przebudowa i termomodernizacja budynku przedszkola,
16) przebudowa drogi ul. Jurajskiej,
17) budowa parkingu przy ul. Mrzygłodzkiej,
18) budowa Otwartej Strefy Aktywności,
19) budowa wodociągu w części ul. Koziegłowskiej,

20) przebudowa wodociągu wraz z przepięciem istniejących przyłączy we Włodowicach ul. Krakowska, Zamkowa, Sobieskiego, Poleskiego,
21) zagospodarowanie terenu Rynku we Włodowicach,
22) termomodernizacja budynku administracyjno – biurowego przy ul. Krakowskiej,
23) budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych,
24) budowa chodnika przy ul. Żareckiej i Ogrodowej.

2. UKŁAD URBANISTYCZNY I CHARAKTER ZABUDOWY

W okresie średniowiecza (prawdopodobnie około połowy XIV w.) ukształtował się charakterystyczny układ centrum Włodowic, które aż do 1870r. posiadały prawa miejskie. Ten dawny układ urbanistyczny uchwytny jest w obrębie rynku oraz przylegających do niego i rozchodzących się od niego ulic. Rynek przyjmuje zarys czworoboku z rozchodzącymi się od jego narożników ulicami: Krakowską od strony południowo-wschodniej, Żarecką od strony północno-wschodniej, Koziegłowską od strony północno-zachodniej oraz Zawiercką od narożnika południowo-zachodniego. Wokół rynku rozmieszczona jest obecnie – i zapewne była od początku – zabudowa mieszkalna. Zgodnie z zasadami, jakimi kierowano się w kształtowaniu tego typu założeń w okresie średniowiecza, w pobliżu jednego z narożników (południowo-wschodniego) ulokowany został kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja Apostoła. W zachodniej części rynku, w miejscu zajętym obecnie przez teren zieleni, mieściła się także siedziba władz miasta, która po 1870r. utraciła swoją właściwą funkcję, dalej jednak nazywana była „ratuszem". W 1934r. budynek ten, odkupiony od ówczesnych właścicieli, stał się siedzibą ochotniczej straży pożarnej. Został on rozebrany w 1940r.
Niewątpliwie, tak jak współcześnie, wzdłuż boków rynku biegły ulice, otaczając centralną część przeznaczoną do celów handlowych. Obecnie główny szlak komunikacyjny przecina rynek po przekątnej, prowadząc od strony południowo-zachodniej do północno-wschodniej. Z powstałych w ten sposób dwóch części rynku, przybierających kształt trójkątny, jedna (północno-zachodnia) w dalszym ciągu pełni tradycyjne funkcje, druga natomiast zajęta jest przez tereny zieleni. Zwraca uwagę fakt, iż mimo niewielkich rozmiarów samej miejscowości, rynek zajmuje stosunkowo duży obszar. Może to świadczyć o dawnej istotnej roli Włodowic w stosunkach ekonomicznych i handlowych naszego regionu..

Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony.

Obecnie najintensywniej zabudowaną częścią gminy jest miejscowość Włodowice, w której koncentruje się działalność usługowa i handlowa. Na obszarze gminy dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, licznie występuje też zabudowa zagrodowa. Dawne zagrody nie pełnią już swoich funkcji, a budynki gospodarskie, czy inwentarskie zostały rozebrane lub przeznaczone na inne cele – mieszkaniowe lub usługowe.
Istotnym uwarunkowaniem mającym wpływ na kształtowanie ładu przestrzennego jest prowadzenie gospodarki przestrzennej gminy w całości w opartej o plany miejscowe.

ZASOBY:

Powierzchnia miejscowości Włodowice wynosi 2347,92 ha.

Powierzchnia Włodowic	2347,92 ha
Powierzchnia objęta planem dla miejscowości Włodowice	2347,92 ha

Przeznaczenie terenów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miejscowości Włodowice w Gminie Włodowice .

PRZEZNACZENIE W PLANIE	**SYMBOL**	*POWIERZCHNIA w ha*	*% w odniesieniu do powierzchni miejscowości Włodowice*
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	MN	168,67	7,18
Tereny zabudowy wielorodzinnej	MW	2,05	0,09
Tereny usług administracji i zabudowy usługowej	U	5,92	0,25
Tereny sportu i rekreacji	US	13,75	0,59
Tereny zabudowy produkcyjnej, usługowo wytwórczej	P	45,96	1,96
Tereny zieleni urządzonej	ZP	1,44	0,06
Tereny cmentarzy	ZC	2,96	0,13
Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich	RU	9,18	0,39
Tereny infrastruktury	IT	1,50	0,06
Tereny parkingów	KP	1,22	0,05
Tereny leśne państwowe – 533,14 ha, prywatne – 291,72 ha	ZL	824,86	35,14
Tereny rolnicze	R	1170,73	49,86
Tereny komunikacji	KD	66,17	2,82
Tereny kolei - PKP	KK	18,74	0,80
Tereny Wód	WS	14,77	0,62
RAZEM		**2347,92**	**100,00 %**

(Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dotyczący miejscowości Włodowice stanowią **załącznik nr 13, 14, 15** do niniejszego wniosku).

SZACUNKOWE KOSZTY JEDNORAZOWE I STAŁE WPROWADZENIA PROPONOWANEJ ZMIANY

Zaproponowana zmiana wiąże się z koniecznością poniesienia kosztów. Są to koszty jednorazowe, które szacuje się na kwotę około 8 000 złotych. Koszty te związane są z wymianą tablic informacyjnych, pieczęci urzędowych, materiałów promocyjnych. Wnioskodawca nie przewiduje kosztów stałych proponowanej zmiany. Koszty pokryje gmina samodzielnie.

Art.4d ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym nie ma zastosowania w sprawie objętej niniejszym wnioskiem.

WALORY TURYSTYCZNE

Głównym bogactwem gminy jest atrakcyjny krajobraz oraz walory przyrodnicze, do których zalicza się licznie występujące skamieniałości tj. amonity. Włodowice położone są z dala od dużych aglomeracji i przemysłu ciężkiego. Nie bez znaczenia jest atrakcyjna oferta branży turystycznej. Dzięki temu bogactwu gmina Włodowice jest jedną z wyróżniających się gmin w powiecie zawierciańskim oraz regionie Jury Krakowsko – Częstochowskiej. Włodowice stanowią doskonałą bazę wypadową do okolicznych atrakcji turystycznych gminy Włodowice. Jedną z nich są niewątpliwie Skałki Rzędkowickie. Jako bardzo okazały element krajobrazu przyciąga, szczególnie latem liczne grona turystów w różnym wieku, zwłaszcza amatorów wspinaczki skałkowej. Na terenie gminy znajduje się Źródło Białki Zdowskiej, które jest jednym z najładniejszych, najczystszych i najlepiej zachowanych źródeł na Wyżynie Częstochowskiej. Natomiast miłośnicy wędkowania, mogą oddać się swojej pasji nad zbiornikiem wodnym we Włodowicach i Rudnikach. Zalew we Włodowicach przyciąga nie tylko miłośników wędkowania, oprócz spacerujących tu mieszkańców, przybywają również turyści podróżujący szlakami Jury Krakowsko – Częstochowskiej, a także miłośnicy morsowania. Przez Gminę przebiega kilka szlaków pieszych, rowerowych oraz tras rowerowych. W sąsiadujących z Włodowicami, Rzędkowicach nieopodal skałek powstało gminne pole namiotowe (wraz z doposażeniem), gdzie mogą zatrzymać się turyści.

Obecnie największą atrakcję turystyczną miejscowości Włodowice stanowią ruiny pałacu. Aktem notarialnym w ramach darowizny od Skarbu Państwa przekazane zostały na rzecz Gminy Włodowice działki, na których posadowione są ruiny tego XVII - wiecznego obiektu oraz pozostałości parku. Ruiny pałacu wywołują ogromne wrażenie. Zachwyt przybywających do Włodowic turystów wzbudza także wybudowany w barokowym stylu zabytkowy kościół p.w. św. Bartłomieja Apostoła. Interesujący jest również cmentarz rzymsko – katolicki, na którym znajdują się mogiły wojenne żołnierzy Armii Niemieckiej i Austro – Węgierskiej z I wojny światowej oraz pojedyncze groby żołnierzy z II wojny światowej.

Atrakcyjny turystycznie jest również Rynek we Włodowicach, który wykazuje typowe dla średniowiecza rozmieszczenie architektoniczne. Jego rozmiary wskazują na duże znaczenie ekonomiczno – społeczne, jakie miało odgrywać miasto Włodowice.

Turyści przybywający do Włodowic mogą więc korzystać z dobrze rozwiniętej infrastruktury turystycznej, na którą składają się obiekty sportowe, rekreacyjne i wypoczynkowe, baza noclegowa i zaplecze gastronomiczne, szlaki turystyczne, zabytki oraz obiekty kultury i kultu religijnego.

PRZESŁANKI HISTORYCZNE

Pierwsza wzmianka o Włodowicach pochodzi z 1220r., kiedy to Włodowice częściowo były własnością książęcą, częściowo zaś w posiadaniu klasztoru mstowskiego. Włodowice zawsze odgrywały znaczącą rolę w sieci osadniczej części Wyżyny Częstochowskiej. Obecnie są wsią, ale w historii tej miejscowości zaznaczyły się lepsze czasy, kiedy z osady książęcej stały się miastem. W 1870r. utraciły prawa miejskie. Włodowice w okresie swojego istnienia przeszły ogromną ewolucję. Historia tej miejscowości ukazuje wiele interesujących i wartych odnotowania wydarzeń.

W odległych czasach średniowiecza, po śmierci Bolesława III Krzywoustego, na mocy jego ustawy sukcesyjnej, państwo polskie zostało podzielone na dzielnice. Okres ten nazywany w historii rozbiciem dzielnicowym trwał od 1138r. do 1320r. W tym czasie ziemie polskie składały się z kilkunastu księstw, rywalizujących ze sobą o wpływy i terytoria. Władzę zwierzchnią nad nimi sprawował książę senior, zasiadający na tronie krakowskim, lecz w rzeczywistości jego pozycja nie była zbyt silna.

W istotnym dla Włodowic momencie historycznym księciem seniorem był Leszek Biały, a godność biskupa krakowskiego piastował Iwo Odrowąż. Ówczesny Kościół pomimo rozbicia dzielnicowego odgrywał bardzo ważną rolę w umacnianiu tożsamości narodowej. W 1220r. biskup krakowski Iwo Odrowąż za zgodą księcia krakowskiego nadał klasztorowi Kanoników Regularnych Laterańskich w Mstowie prawo do ściągania dziesięcin z ponad dwudziestu osad i wsi. Wśród nich znalazły się m.in. *Wlodowycze.* Pełny tekst tego dokumentu w *Liber beneficiorum dioecesis Cracoviensis* – księdze uposażeń diecezji krakowskiej, przekazał potomnym kronikarz Jan Długosz. I to dzięki niemu historycy otrzymali bezsporny dowód na istnienie Włodowic już w 1220r.

Na początku XIII w. Włodowice należały do ziemi krakowskiej i były własnością książęcą. Po 1220r. wieś została częściowo przekazana kanonikom mstowskim. Jednak w 1327r. król Władysław Łokietek w całości ją odzyskał w zamian za inne wsie. W 1386r. na mocy królewskiej darowizny Włodowice stały się własnością Włodka z Charbanowic. Z pewnością już wtedy Włodowice były miastem, choć akt ich lokalizacji nie dotrwał do naszych czasów. W 1470r. dobra włodowickie kupili mieszczanie krakowscy Salomonowicze. W kolejnych latach trafiały one do rąk: Rzeszowskich, Pileckich, Bonerów, Firlejów, Stanisława Warszyckiego i Męcińskich.

W XIV w. sercem Włodowic był czworoboczny rynek i wybiegające z jego narożników ulice. Ich zabudowę stanowiły domy mieszkalne z drewna i parterowy ratusz z dziedzińcem pośrodku rynku. Na południowy wschód od tego miejsca stał drewniany kościół p.w. św. Bartłomieja Apostoła, a nieco dalej drewniany zespół dworski, wymieniony w inwentarzu z 1665r. Podczas potopu szwedzkiego (1655 – 1660) zabudowania Włodowic i miejscowy dwór doszczętnie spłonęły.

W 1581r. żyło tu zaledwie 3 rzemieślników i 3 komorników. Również zaludnienie Włodowic nie było zbyt imponujące, skoro w roku 1662 liczba mieszkańców wynosiła zaledwie 382 osoby. Zaznaczyć jednak należy, że był to okres szczególnie niepomyślny w dziejach miasta, lata „potopu" szwedzkiego upamiętniły się bowiem poważnymi zniszczeniami i znacznym wyludnieniem osady. Stale funkcjonowały natomiast urzędy typowe dla ośrodków miejskich. Szesnastowieczne źródła odnotowują kolejnych wójtów, burmistrzów i rajców miasta, poświadczając jednocześnie ich ożywioną działalność. W roku 1603, ksiądz Jan Firlej założył miejscowy szpital - przytułek.

W posiadaniu rodu Firlejów dobra włodowickie pozostawały do 1669r., po czym stały się własnością kasztelana krakowskiego Stanisława Warszyckiego. I to prawdopodobnie on w miejscu zniszczonego dworu wybudował pałac z kamienia i cegły (II poł. XVII w.). Pałacowe wnętrza były pięknie zdobione. Ściany komnat przyozdabiały malowidła *al fresco.*

Ewenementem pałacu był tarasowy ogród z systemem kanałów wodnych, stawów, z mostkiem oraz pawilonem ogrodowym. Można stwierdzić, że był to jeden z pierwszych w Polsce „włoskich ogrodów" wybudowany w formie tarasowej. Pod koniec XVII w. dobra włodowickie przeszły na własność rodu Męcińskich. Byli oni bardzo majętni, a do znacznych majątków doszli poprzez bogate małżeństwa, m. in. z wojewodzianką B. Warszycką herbu Abdank, która wniosła w posagu m.in. Włodowice.

W 1683r. gościem ich pałacu był król Jan III Sobieski, zmierzający z odsieczą pod Wiedeń. Na pamiątkę tego wydarzenia trzy pokoje nosiły nazwę „królewskich", a w ich wnętrzu postawiono piece kaflowe, na których przedstawiony był król Sobieski na koniu w otoczeniu swojej świty. Natomiast w 1734r. zatrzymał się tutaj król August III Sas, który po koronacji pielgrzymował na Jasną Górę w Częstochowie.

Dzięki temu, że wówczas w niewielkim i położonym trochę na uboczu miasteczku zagościło dwóch władców Polski, z całym przekonaniem można tu powiedzieć, że Włodowice były „królewskim miastem". Po Męcińskich dobra te przejęli Szembekowie i ród Poleskich (od 1837r.). W latach 20. XX w. pałac był własnością hrabiny Elwiry Marii O`Rourke, która sprzedała go później chłopskiej rodzinie Filipeckich. Kres tego obiektu znaczyły pożary w 1935 i 1956r.

W latach 1870 – 1880 wielką sławą cieszyła się prywatna wyższa szkoła agronomiczna założona przez Michała Poleskiego we włodowickim pałacu. Dzięki niemu zarówno pałac, jak i same Włodowice stały się znane nie tylko w samej Polsce, ale i za granicą tak, że Włodowice nazywano *„Atenami Olkuskimi"*. Założona przez niego szkoła wyposażona była w szkolne laboratorium fizyczne i chemiczne. W prywatnej bibliotece Michał Poleski zebrał ponad 10 tysięcy książek oraz dokumentów dotyczących zarówno samych Włodowic, mieszkańców, jak i okolic. W kilku pokojach pałacu zgromadził bogate zbiory minerałów z Polski, Jury oraz okazy paleontologiczne i botaniczne. Było to powodem obecności w pałacu studentów i naukowców z całego kraju. Michał Poleski był żołnierzem i gorącym patriotą. W 1863r. wziął udział w powstaniu, a po jednej z bitew dostał się do niewoli. Był więźniem X Pawilonu warszawskiej Cytadeli. W czasie I wojny światowej Michał Poleski trafił do Warszawy, gdzie zmarł w 1917r. i został pochowany na Powązkach. Obecnie jednej z ulic we Włodowicach nadano nazwę Michała Poleskiego.

Jak na miasto przystało, to Włodowice musiały też mieć swoich mieszczan. Źródła podają, że w 1665r. było 130 rodzin mieszczańskich. W tym czasie płaciły one czynsze na rzecz dworu. Wśród mieszczan byli krawcy, szewcy, piekarze, rzeźnicy itp. Oprócz czynszu na dwór mieszczanie musieli wykonywać także prace na rzecz dworu.

Parafia we Włodowicach powstała w czasach króla Kazimierza Wielkiego (XIV w.). Po 1373r. należała do dekanatu lelowskiego i początkowo obejmowała wszystkie miejscowości dzisiejszej gminy. Dowodem tego są tzw. rejestry świętopietrza, czyli corocznej daniny wnoszonej na rzecz Stolicy Apostolskiej. Barokowy kościół we Włodowicach jest czwartą lub nawet piątą świątynią w dziejach tej miejscowości. Pierwszy kościół z drewna w 1241r. zniszczyli Tatarzy. Drugi wzmiankował kronikarz Jan Długosz w 1305r. Później uległ on rozbudowie lub wybudowano tu nowy obiekt. W 1571r. Bonerowie przekształcili kościół w zbór ariański, przywrócony katolikom pod koniec XVI w. Z 1629r. pochodzi wzmianka o poświęceniu kolejnej świątyni, która uległa zniszczeniu podczas potopu szwedzkiego. Pomimo napraw pod koniec XVII w. świątynia była już ruiną. I tak na początku XVIII w. w 1701r. nieopodal południowo – wschodniego narożnika rynku rozpoczęto budowę murowanego kościoła pod wezwaniem św. Bartłomieja Apostoła. Jego fundatorem był miejscowy proboszcz Marian Kępski. Uroczystej konsekracji jednonawowej świątyni dokonał biskup Michał Szembek w 1708r. Jednak zakończenie budowy trwało jeszcze przez kilka kolejnych lat. Ten przepiękny kościół został wpisany do rejestru zabytków w 1948r.

Od XVI w. do 1795r. Włodowice leżały w granicach województwa krakowskiego i w powiecie lelowskim. Następnie wchodziły w skład zaboru pruskiego (1795 – 1807), Księstwa Warszawskiego (1807 – 1814) i Królestwa Polskiego (1815 – 1915), czyli formalnie należały do zaboru rosyjskiego.

W dniu 23 stycznia (4 lutego) 1870r. wydano rozporządzenie o utracie praw miejskich przez Włodowice, które od tego czasu stały się osadą rolniczo – rzemieślniczą. Rozporządzenie weszło w życie 19 (31) maja 1870r. Podobny los spotkał wtedy 225 dawnych miast rządowych i prywatnych Królestwa Polskiego.

Tradycyjnym zajęciem mieszkańców Włodowic i okolicznych wsi było rolnictwo. Jednak ubogie gleby przynosiły słabe plony zbóż i upraw ziemniaków. W 1581r. mieszkało tutaj tylko 3 rzemieślników. W XVIII w. we Włodowicach działały trzy młyny i browar. Inwentarz Włodowic z 1794r. wymieniał działalność cechów rzemieślniczych: szewskiego, krawieckiego, sukienniczego, rzeźniczego i piekarskiego. Pomimo tego u schyłku XIX w. aż 89% mieszkańców zajmowało się rolnictwem.

Pierwsi Żydzi osiedlili się we Włodowicach na początku XVIII w. W okresie międzywojennym we Włodowicach istniała filia żareckiej gminy żydowskiej.

W latach 1883 – 1907 na terenie gminy działały kopalnie rud żelaza „Włodowice", „Kamila" i „Jan". W okresie tym łączne wydobycie rud żelaza szacowano na 1, 5 mln ton. Od 1901r. przeróbką rud żelaza zajmowała się huta Zawiercie. W 1937r. eksploatację złóż rozpoczęła tutaj kopalnia „Jan – Włodowice". Dwa lata później stała się ona własnością huty Zawiercie. Rudę przewożono do huty ciągnikami i kolejką wąskotorową. Kopalnia początkowo miała wyrobiska odkrywkowe, a później podziemne. Podczas II wojny światowej pracownikami zakładu było ok. 210 osób. Kopalnia działała do 1951r. W 1950r. na terenie wsi Rudniki powstała kopalnia „Rudniki". Załogę kopalni tworzyło ok. 300 osób, w tym licznie mieszkańcy osady Włodowice.

Po wybuchu I wojny światowej walki na Jurze trwały od listopada do grudnia 1914r. W zaciętych kilkutygodniowych zmaganiach, wojska niemieckie i austriacko – węgierskie straciły ok. 70 – 80 tys. żołnierzy(zabitych, rannych, zaginionych). Podobne straty poniosła strona rosyjska. Echa tej tragicznej wojny znalazły się na kartach kroniki Włodowic z 1935r., gdzie czytamy: (...) *grunty wsi Parkoszowice, Morsko, Włodowice, Góry Włodowskiej i Kotowic zryte zostały okopami i szrapnelami, zasłane trupami. Pastwą pożarów padło wiele domostw i ofiar cywilnej ludności, a po bojach zostały tu tysiące mogił żołnierskich zarówno niemieckich, austriackich i rosyjskich na cmentarzach w Morsku, Parkoszowicach, Włodowicach i Kotowicach. O tem zaś, że silny procent po obydwu walczących stronach zasilany był żołnierzem polskim - niezbicie świadczą napisy polskich nazwisk na tabliczkach grobowych (...).*

W 1918r. po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, gmina Włodowice stała się częścią województwa kieleckiego. Początkowo należała do powiatu będzińskiego, a później zawierciańskiego (od 1927r.). W pierwszych latach powojennych na terenie gminy panowało znaczne ożywienie gospodarcze. Rozwijały się rolnictwo i budownictwo. Ludzie pracowali w kopalniach rud żelaza („Włodowice", „Rudniki"), kopalniach węgla brunatnego oraz zakładach przemysłowych Zawiercia i Myszkowa. Kiedy jednak Polskę ogarnął wielki kryzys gospodarczy lat 1929 – 1933 sytuacja uległa diametralnej zmianie. Wówczas 56% mieszkańców gminy utrzymywało się dotychczas z rolnictwa, a 40% z pracy w przemyśle i kopalniach. W kronice gminy Włodowice z 1935r. czytamy: (...) *po zlikwidowaniu na terenie gminy kopalni dobrobyt ludności podupadł, a kiedy nadszedł jeszcze kryzys Zawiercia stan poprzedniego dobrobytu i beztroski zupełnie przeobraził się w ubóstwo, które trwa do dziś. Rola nie jest w stanie utrzymać i wyżywić poprzedniej ludności więc zapanowało wielkie bezrobocie (...).*

Pierwsze przejawy końca kryzysu gospodarczego nastąpiły w Polsce po 1933r. Wtedy też dotarły one do gminy Włodowice. Na miejscu odradzało się rolnictwo, działały kopalnie rud żelaza „Jan" i „Włodowice", ludzie zajmowali się pracą w zakładach przemysłowych Zawiercia i Myszkowa. Część mieszkańców Włodowic pracowała także w zakładach przemysłowych na Śląsku. W 1935r. na terenie gminy funkcjonowały: 3 młyny wodne, 5 kuźni, 3 zakłady stolarskie, 3 zakłady szewskie, 10 sklepów spożywczych i fabryka hufnali (gwoździ do podków). Załoga włodowickiego posterunku liczyła 4 policjantów. Najbliższy lekarz przyjmował w Zawierciu. Na miejscu była tylko jedna dyplomowana akuszerka.

W dwudziestoleciu międzywojennym na terenie gminy działały szkoły powszechne, w tym we Włodowicach oraz Rudnikach, Górze Włodowskiej, Kotowicach i Morsku. Kilkunastu nauczycieli miało w nich pod opieką ok. 570 uczniów. We Włodowicach powstało także przedszkole dla ok. 40 dzieci.

W 1937r. ks. Jan Wiśniowski wydał skromną publikację pt.: *Włodowice. Szkic historyczny miasta i kościoła* w nakładzie 100 egzemplarzy. W publikacji tej przytoczył wzmiankę o szkole we Włodowicach, wizytowanej przez biskupa krakowskiego Jerzego Radziwiłła w 1596r. Dzieci uczył tu wtedy Seweryn z Radomska, któremu miejscowy proboszcz wypłacał za to cztery talary.

Mieszkańcy gminy byli bardzo aktywni społecznie. We Włodowicach oraz pozostałych wsiach istniały jednostki Ochotniczej Straży Ogniowej, do których należało łącznie ok. 120 osób. Każda jednostka miała własną remizę i niezbędny sprzęt gaśniczy. W 1917r. jako pierwsza powstała Ochotnicza Straż Ogniowa we Włodowicach. Na terenie gminy działały organizacje społeczne: Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży (Włodowice, Parkoszowice), Koła Gospodyń Wiejskich (Włodowice, Góra Włodowska), Związek Strzelecki (Włodowice, Rudniki, Góra Włodowska). Przy kościele we Włodowicach powstał chór parafialny.

Na podstawie ustawy o samorządzie terytorialnym z 1933r. władze gminy tworzyła rada gminy i zarząd gminy. Ta pierwsza była tzw. organem stanowiącym i kontrolnym. Natomiast zarząd z wójtem na czele pełnił funkcje zarządzające i wykonawcze. W skład rady gminy wchodzili: wójt – jej przewodniczący, podwójci, ławnicy i radni (12 – 20 osób). Kadencja obu władz gminy trwała pięć lat.

Po wybuchu II wojny światowej 1 września 1939r. powiat zawierciański znalazł się w odległości ok. 50 km od strefy przygranicznych walk z Niemcami. Podczas okupacji tereny gminy przecięła granica pomiędzy III Rzeszą a Generalną Gubernią. Do pierwszej przyłączono gminę Woldenstein z siedzibą we Włodowicach. Natomiast w Generalnej Guberni znalazły się wsie: Zdów, Hucisko, Góra Włodowska, Morsko i Rzędkowice.

W latach 1939 – 1940 na terenie Zawiercia działała placówka Służby Zwycięstwu Polski, przekształcona później w Związek Walki Zbrojnej. Placówka miała niewielkie grupy konspiracyjne, w tym we Włodowicach.

Lata I wojny światowej (1914 – 1918), wojny polsko – rosyjskiej (1919 – 1921) i II wojny światowej (1939 – 1945) odcisnęły tragiczne piętno na życiu mieszkańców ziemi włodowickiej. W listopadzie i grudniu 1914r. przez tereny dzisiejszej gminy przebiegał front walk pomiędzy wojskami Austro – Węgier, Niemiec i Rosji. Mężczyźni z Włodowic i okolicznych wsi, które wchodziły w skład Królestwa Polskiego walczyli w szeregach armii rosyjskiej. Niektórych los rzucił nawet na daleki Kaukaz, gdzie wojska carskie toczyły boje z Turkami, sprzymierzeńcami państw centralnych. Później po powstaniu niepodległej Polski trafili w szeregi powstańców śląskich (1919 – 1921), brali udział w wojnie z bolszewikami (1919 – 1921). W dwudziestoleciu międzywojennym służyli w różnych polskich formacjach wojskowych, od piechoty po podhalańczyków. Podczas kampanii wrześniowej w 1939r.

wielu z nich trafiło do obozów jenieckich. Inni przedostali się do Francji i Anglii, gdzie walczyli w oddziałach Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. Po 1945r. włodowiczanie, jak wszyscy Polacy odbywali obowiązkową służbę wojskową w Ludowym Wojsku Polskim.

Po zakończeniu II wojny światowej gmina Włodowice stała się częścią powiatu zawierciańskiego w województwie śląskim. Natomiast w latach 1975 – 1998 należała do ówczesnego województwa częstochowskiego.

W tym miejscu warto wspomnieć, że w wielu oficjalnych dokumentach odnoszących się do historii Włodowic wymieniane są one jako miasto. I tak np.:

1) *Przywilej dla mieszczan Włodowickich,* wystawiony dnia 1 listopada 1574 roku na zamku w Ogrodzieńcu;
2) *Dziennik Praw Tom 70 Nr 240* z 1870r. Warszawa, Drukarnia Rządowa Okręgu Naukowego Warszawskiego;
3) *Kronika Gminna Gminy Włodowice Powiatu Zawierciańskiego Województwa Kieleckiego*, założona dnia 14 maja 1935 roku z inicjatywy Związku Gmin Wiejskich z dedykacją Prezydenta Rzeczypospolitej prof. Ignacego Mościckiego.

Na uwagę zasługuje również herb Gminy Włodowice, który odnosi się między innymi do historii Włodowic. Róża ma bezpośrednie odniesienie do herbu Poraj, którym to pieczętowała się zasłużona dla tych ziem rodzina Męcińskich i Poleskich.

ZABYTKI NA TERENIE GMINY WŁODOWICE

Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego.

Miejscowość	Nazwa obiektu	Lokalizacja/ Adres	Czas powstania	Numer w rejestrze zabytków	Data decyzji	Stan techniczny	Charakter zabudowy
Włodowice	Układ urbanistyczny	Rynek; częściowo ulice przyległe do Rynku (według m.p.z.p.)	XIV w.	A/121	31.03.1953r. (powtórzona: 01.03.1978 r.)	W 2019r. przeprowadzono zagospodarowanie terenu rynku.	publiczny
	Pozostałości parku w zespole pałacowo-parkowym	ul. Krakowska 24 (wzdłuż ul. Jana III Sobieskiego)	XVIII-XX w.	A/122	17.06.1967r.	Stan zadbany. Przeprowadzono inwentaryzację przyrodniczą, drobne prace porządkowe.	publiczny
	Kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja Apostoła	ul. Krakowska 1	1703r.; 1898-1911r.	A/123	18.11.1948r. (powtórzona 17.06.1976r. oraz 17.03.1978r.)	Stan bardzo dobry. Liczne prace konserwatorskie podejmowane z inicjatywy Proboszcza.	publiczny
Rudniki	Zespół dworsko-parkowy	ul.Pomowska (nr działki 1481/17)	p. XIX w.	A/560	30.03.1995r.	Stan podupadły. Brak zainteresowania i opieki właściciela obiektu.	prywatny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUOZ Katowice.

1. Układ urbanistyczny we Włodowicach.

Szczegółowy opis Układu urbanistycznego we Włodowicach zawarty jest punkcie STANOWISKO WNIOSKODAWCY dotyczące spełnienia przesłanek, o których mowa w art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym ppkt 2 UKŁAD URBANISTYCZNY I CHARAKTER ZABUDOWY.

Układ urbanistyczny we Włodowicach został po raz pierwszy wpisany do rejestru zabytków ówczesnego województwa katowickiego decyzją z dnia 31 marca 1953r. (nr R/407/53). Wpis dla województwa częstochowskiego potwierdzono decyzją z dnia 1 marca 1978r. (nr A /121).

2. Zespół pałacowo- parkowy we Włodowicach.

Pierwsze informacje o istniejącej we Włodowicach siedzibie właściciela majątku ziemskiego dotyczą połowy wieku XVII, choć należy się domyślać, iż tego typu rezydencje istniały tutaj już znacznie wcześniej. Siedemnastowieczny dwór wzniesiony został z drewna modrzewiowego i poważnie ucierpiał w wyniku wojny polsko-szwedzkiej w latach 1655-1660. Po sprzedaży majątku przez rodzinę Firlejów, drewniany budynek został rozebrany a na jego miejscu – najprawdopodobniej z inicjatywy nowego właściciela, Stanisława Warszyckiego – wzniesiono pałac murowany z kamienia wapiennego i cegły. Możliwe jest tylko przybliżone określenie daty tego wydarzenia: mogło ono nastąpić między rokiem 1669, kiedy dobra włodowickie zostały kupione przez Warszyckiego, a rokiem 1681, gdy kasztelan krakowski zmarł. Pałac w XVIII, XIX a także w początkach XX wieku był w nieznacznym stopniu przebudowywany przez rodziny Męcińskich i Poleskich, m.in. poprzez urządzenie laboratoriów w salach na piętrze zachodniego skrzydła oraz zmianę konstrukcji dachu. W latach 20- tych XX wieku właścicielką pałacu była hrabina Elwira Maria O'Rourke, która wkrótce jednak odsprzedała majątek miejscowej rodzinie Filipeckich. Budowla uległa poważnym zniszczeniom w wyniku dwóch pożarów, które nastąpiły w roku 1935 oraz 1956. Mimo znaczących uszkodzeń, parter był w dalszym ciągu użytkowany w celach mieszkalnych i gospodarczych aż do lat 70 - tych XX w.

Budowla utrzymana była głównie w stylu barokowym, choć nadano jej później cechy klasycystyczne (głównie w elementach wystroju) a także neogotyckie (np. schodkowe ściany szczytowe). Została ona wzniesiona na planie prostokąta o wymiarach 38,5 x 19,5 m. Posiadała zwartą bryłę z której na dłuższych bokach wyodrębniały się ryzality. Początkowo pałac kryty był dachem mansardowym. Prawdopodobnie u schyłku XIX lub na początku XX wieku zmieniono jego konstrukcję na dwuspadową i wzniesiono wówczas schodkowe ścianki szczytowe wieńczące krótsze boki pałacu. Podobny kształt nadano także szczytom ryzalitów, które do tej pory były zaokrąglone. Elewacja frontowa i tylna były jedenastoosiowe, natomiast krótsze boki pałacu trzyosiowe. Główne wejście do budynku znajdowało się po stronie północnej. Prowadziło ono do sieni, podzielonej arkadami na trzy nawy i dzielącej budynek na dwa symetrycznie rozplanowane skrzydła. Z sieni dwa ciągi schodów wiodły na piętro, w nawie wschodniej ulokowane było także zejście do piwnic. Zarówno parter, jak i piętro budynku były dwutraktowe. Pomieszczenie usytuowane na piętrze ponad sienią, miało prawdopodobnie najbardziej reprezentacyjny charakter i zaopatrzone było w wyjście na balkon. Fragmenty żeliwnej balustrady i ozdobnych wsporników balkonu są do tej pory widoczne ponad głównym wejściem do pałacu.

Pałac stanowił jeden z elementów większego założenia, utrzymanego w typie *entre cour et jardin* (fr. pomiędzy dziedzińcem a ogrodem). Przed nim rozciągał się więc dziedziniec, natomiast na tyłach wzdłuż obecnej ul. Jana III Sobieskiego, na skarpie opadającej w kierunku południowo-zachodnim rozmieszczony był park. Ogród lub park musiały towarzyszyć miejscowej rezydencji od początku, jednak jego forma niewątpliwie zmieniała się w kolejnych epokach. W chwili obecnej teren ten został uporządkowany. W dalszym ciągu jednak można dopatrywać się trójdzielnego i tarasowego układu dawnego założenia. Pierwszy z tarasów przylegający bezpośrednio do ruin pałacu, ma niewielkie nachylenie. Spadek terenu zauważalny jest wyraźniej w centralnej części, stanowiącej taras drugi. Trzeci taras położony był od strony południowej na granicy działki. W tej części parku znajdowała się niegdyś sadzawka, obecnie dostrzegalna w terenie jako zagłębienie o nieregularnym kształcie. Plan folwarku Włodowice wykonany w 1853r., a także ślady widoczne w terenie w postaci nagromadzenia kamienia wapiennego wskazują, że w pobliżu sadzawki, przy zachodnim boku parku mieściła się niewielka budowla na planie kwadratu. Być może był to rodzaj ogrodowej altany. Wśród nasadzeń uwagę zwraca przede wszystkim grab rosnący

na pierwszym tarasie od strony zachodniej. Nosi on ślady cięć ozdobnych. Widoczne są także szpalery drzew owocowych stanowiących pozostałość po sadzie.

Przed pałacem, po zachodniej stronie dziedzińca usytuowana była oficyna. Był to budynek murowany, parterowy, kryty dachem dwuspadowym i podzielony na dwa pomieszczenia. Użytkowany był jeszcze do lat 70-tych XX w., jednak w ciągu kolejnych dekad uległ niemal całkowitemu zniszczeniu. Obecnie w terenie widoczne są jedynie fragmenty murów.

Na mocy decyzji z dnia 17 czerwca 1967r. zespół pałacowo-parkowy został wpisany do rejestru zabytków województwa katowickiego (ówczesny numer wpisu 791/67). Po zmianach administracyjnych wpis powtórzono dla województwa częstochowskiego (numer A/122). W 1977r. teren przejęto na własność państwa. Postępująca destrukcja pałacu sprawiła, iż w 1989r. podjęto decyzję o wykreśleniu go z rejestru zabytków. Takie samo postanowienie wydano w 2010r. w odniesieniu do oficyny. Pozostałości parku w dalszym ciągu objęte są tą formą ochrony.

3. Kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja Apostoła we Włodowicach.

Ze względu na poważne zniszczenia drewnianego kościoła we Włodowicach, jakie były efektem „potopu" szwedzkiego, konieczne stało się wzniesienie nowego budynku, który tym razem miał być murowany i postawiony został w innym miejscu niż kościoły wcześniejsze. Kamień węgielny pod jego budowę został położony 17 kwietnia 1701r., natomiast prace budowlane przeprowadzono w 1703r. Proboszczem parafii był wówczas ks. Marian Kępski, który jako budowniczy kościoła został po śmierci w 1721r. pochowany w krypcie pod ołtarzem głównym. Uroczysta konsekracja kościoła nastąpiła 16 września 1708r., a dokonał jej biskup Michał Szembek. Wykończenie wnętrz trwało jednak w ciągu kolejnych dekad. W 1787r. konsekrowano cztery ołtarze: Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny, św. Anny, św. Józefa oraz Krzyża Świętego. W ołtarzach umieszczono relikwie świętych. W tym samym okresie naprawy wymagała także kościelna wieża, uszkodzona w 1772r. w wyniku uderzenia pioruna. Odnowiono ją i podwyższono w 1796r. Prace te sfinansował ówczesny właściciel dóbr włodowickich i kolator kościoła Adam Męciński, wykonawcą był natomiast Walenty Urbański. Istniejąca obecnie kaplica boczna i zakrystia zostały wzniesione w czasie kolejnej rozbudowy kościoła w latach 1898-1911, gdy proboszczem parafii był ks. Jan Opara. W XX w. podejmowano kolejne prace budowlane i remontowe, m.in. zelektryfikowano kościół, dach pokryto blachą cynkową, odnowiono kaplicę boczną oraz wieżę.

Kościół usytuowany jest w niewielkim oddaleniu od południowo-wschodniego narożnika rynku we Włodowicach, przy ul. Krakowskiej. Podstawowym budulcem użytym przy jego konstrukcji był kamień wapienny, a także cegła. Ściany świątyni zostały otynkowane. Budynek jest zorientowany na osi wschód-zachód, z głównym wejściem prowadzącym poprzez kruchtę od strony zachodniej i ołtarzem głównym od strony wschodniej. W bryle budowli od strony północno-zachodniej wyróżnia się kaplica boczna, a od południowego wschodu zakrystia. Dach ponad nawą główną z wieżą i eklektycznym hełmem, natomiast od wschodu sygnaturka z hełmem ażurowym, barokowym. Kaplica boczna oraz zakrystia zostały zwieńczone dachami kopulastymi z wielobocznymi wieżyczkami. Hełm w przypadku kaplicy ma formę ostrosłupową, w przypadku zakrystii cebulastą. Kościół posiada kryptę, do której wejście otwierało się niegdyś w centralnej części nawy. Główne wejście do świątyni obramowane jest ozdobnym portalem. Jest ono zwieńczone łukiem i flankowane przez jońskie pilastry, na których spoczywa archiwolta oraz przyczółek. Po bokach wejścia, we wnękach, umieszczono figury św. Rozalii i św. Rocha. W obrębie elewacji zachodniej znajdują się także dwa balkoniki. Powyżej głównego wejścia mieszczą się okna: prostokątne i zamknięte odcinkowo; wyżej okno w kształcie biforium, flankowane przez dwie pary

pilastrów i najwyżej położone – metalowe – zamontowane w 1995r. Dodatkowe wejścia do kościoła, również z ozdobnymi portalami mieszczą się w zachodniej części ściany południowej oraz od strony zakrystii.

Świątynię postawiono na planie prostokąta o długości ok. 36,10 m i szerokości od 15 metrów (od strony kruchty) do 24,10 m (od strony prezbiterium). W przyziemiu wieży oprócz kruchty znajdują się także dwa pomieszczenia dostępne z zewnątrz. W samej kruchcie ulokowane jest wejście na chór i wieżę. Kościół jest jednonawowy. Jego prezbiterium ma kształt ściętego przy narożnikach prostokąta i jest węższe od nawy głównej (ok. 10,10 m szerokości). Z nawy otwiera się od strony północnej przejście do kaplicy bocznej. Natomiast prezbiterium połączone jest od strony południowej z zakrystią. Zarówno kaplica jak i zakrystia posiadają plan sześcioboku, choć należy dodać, iż właściwa kaplica poprzedzona jest także prostokątnym przedsionkiem.

Prezbiterium posiada sklepienie krzyżowe i trzy okna. Mieszczący się w jego obrębie drewniany i polichromowany ołtarz główny jest późnobarokowy. Został on wykonany na początku XVIII w. w warsztacie Jerzego Hankisa. Obejmuje obraz Chrystusa ze św. Bartłomiejem i św. Janem Chrzcicielem, flankowany przez figury św. Piotra i Pawła oraz przez dwie pary kolumn, których kapitele łączą motywy korynckie i jońskie. W górnej części znajduje się obraz św. Barbary, rzeźby przedstawiające świętych (św. Bartłomiej, Jan Chrzciciel), putta, a także zwieńczenie z wizerunkiem Boga Ojca. W nawie głównej, która przykryta jest sklepieniem kolebkowym na gurtach z lunetami i sześcioma oknami, znajduje się pięć ołtarzy bocznych. Dwa – XVIII wieczne zostały ulokowane po bokach łuku tęczowego oddzielającego prezbiterium od nawy głównej, południowy z obrazami Matki Boskiej Częstochowskiej i Matki Boskiej Pocieszenia oraz w górnej części obrazem św. Stanisława Kostki ze św. Barbarą, a także figurami świętych (najprawdopodobniej św. Franciszka i św. Jana od Krzyża); północny z obrazami Zwiastowania i św. Anny Samotrzeciej oraz w górnej części obrazem św. Marii Magdaleny, a także figurami św. Andrzeja Apostoła oraz najprawdopodobniej św. Joachima. Kolejne dwa ołtarze – datowane na drugą połowę XIX w – usytuowano na południowym boku świątyni (wschodni z obrazami św. Franciszka i Świętej Rodziny oraz w górnej części z obrazem Matki Boskiej; zachodni z obrazem św. Józefa i św. Walentego oraz Pietą w górnej części). Natomiast jeden ołtarz z XIX stulecia położony jest na boku północnym i obejmuje obrazy św. Antoniego Padewskiego i św. Andrzeja Boboli oraz w górnej części wizerunek Matki Boskiej ze św. Katarzyną Sieneńską i św. Dominikiem. Również na ścianie północnej, od strony zachodniej, usytuowana jest marmurowa chrzcielnica, a przy wejściu do kaplicy bocznej drewniana ambona z figurą św. Krzysztofa na zwieńczeniu. Dodatkowy ołtarz Pana Jezusa Ukrzyżowanego umieszczony został w bocznej kaplicy. Przed kościołem ulokowana jest figura Matki Bożej oraz krzyż misyjny. Poza ogrodzeniem, od strony zachodniej znajduje się też figura Chrystusa Frasobliwego umieszczona na metalowej kolumnie. Teren kościoła ogrodzony jest murem kamiennym z metalowymi przęsłami. Główna brama prowadzi od strony zachodniej. Dodatkowe mieszczą się od północnego wschodu (od strony ul. Jurajskiej), od południowego wschodu (od strony ul. Krakowskiej) oraz od wschodu. Ostatnia z wymienionych bram prowadzi w kierunku plebani.

Kościół został umieszczony w rejestrze zabytków 18 listopada 1948r. (nr 61). Decyzję powtórzono 17 czerwca 1967r. (nr 792/67) i 17 marca 1978r. Obecny numer w rejestrze zabytków województwa śląskiego to A/123. Należy dodać, iż Katalog zabytków sztuki w Polsce wymienia liczne zabytki ruchome (feretrony, monstrancje, ornaty) znajdujące się w kościele i stanowiące jego wyposażenie.

4. Zespół dworsko - parkowy w Rudnikach.

Zespół dworsko-parkowy zlokalizowany jest w północno-zachodniej części wsi Rudniki przy ul. Pomowskiej. Jego powstanie może być datowane na początek XIX w. i związane jest z rodziną Taszyckich herbu Strzemię. Majątek został przejęty najprawdopodobniej w latach 80-tych XVIII w. przez Józefa Taszyckiego, a następnie przekazany jego synowi Gabrielowi. Po jego śmierci w 1809r. dobra dziedziczyli syn Michał, oraz córka Aniela. W ich rękach nie pozostawały one jednak długo. Michał Taszycki zmarł młodo w 1832r., natomiast jego siostra także nie osiadła w Rudnikach na stałe. Już w latach 40-tych XIX w. (prawdopodobnie po 1843r.) jako właściciel wymieniany jest Florian Jaszewski, ale ta zmiana była jedynie tymczasowa, ponieważ około 1852r. Jaszewski zmarł. O tym, iż został on pochowany na cmentarzu we Włodowicach świadczy fakt, iż jeszcze w 1987r. odnotowywano istnienie tutaj fragmentu jego nagrobka (krzyż z cokołem na którym umieszczona była inskrypcja). Wśród kolejnych posesorów znalazł się Aleksander Trzciński a następnie Adam Jabłoński. W drugiej połowie XIX w. majątek został przejęty przez księcia Hugona von Hohenlohe zu Oehringen, a u schyłku tego samego stulecia odsprzedany Towarzystwu Górniczo-Przemysłowemu „Saturn". W posiadaniu towarzystwa dobra znajdowały się do czasów drugiej wojny światowej. Po zakończeniu wojny aż do połowy lat 90-tych XX w. dwór należał do Państwowego Ośrodka Maszynowego. Obecnie pozostaje on w rękach prywatnych.

Zespół obejmował dwór wraz z zabudową gospodarczą oraz park. Dwór wzniesiony został na szczycie skarpy opadającej w kierunku południowym. Jego oś podłużna przebiega na linii północny zachód – południowy wschód, natomiast fasada zorientowana jest w kierunku północno-wschodnim. Do budowy użyty został miejscowy kamień wapienny oraz cegła, a cały budynek został także otynkowany. Wzdłuż wszystkich ścian zewnętrznych pod dachem, biegnie ornament arkadkowy. Dwór nawiązuje do stylu klasycystycznego, posiada ganek wsparty na czterech kolumnach toskańskich i zwieńczony tympanonem. Częścią oryginalnego budynku są na pewno także dwa wysunięte w kierunku północnym boczne skrzydła. Ta główna część dworu posiadała jedną kondygnację. Natomiast dwukondygnacyjne budynki połączone z dworem przy jego krótszych bokach od strony południowej mogły zostać do niego dobudowane później. Przy skrzydle zachodnim została także wzniesiona tzw. stróżówka. Dwór jest dwutraktowy, podziały na poszczególne pomieszczenia są jednak raczej przypadkowe. Wnętrza są mocno zniszczone i przekształcone. W obu skrzydłach, a także w obrębie pierwszej kondygnacji przybudówki wschodniej zachowały się sklepienia kolebkowe. Park dworski – utrzymany najprawdopodobniej w tzw. stylu angielskim – rozciągał się za budynkiem na skarpie. Na dawnych mapach najbliższej okolicy widoczne są rozchodzące się gwiaździście alejki. Obecnie układ parku jest niemal całkowicie zatarty. Widoczna jest jedynie prowadząca od strony południowej i południowo-zachodniej aleja dojazdowa do dworu. Do oryginalnych nasadzeń należą zapewne także drzewa na dziedzińcu przed dworem.

Zespół został wpisany do rejestru zabytków województwa częstochowskiego (następnie śląskiego) decyzją z dnia 30 marca 1995r. z numerem A/560.

KONSULTACJE Z MIESZKAŃCAMI GMINY WŁODOWICE

Na podstawie Uchwały Nr 224/XXIV/2021Rady Gminy Włodowice z dnia 16 czerwca 2021r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami Gminy Włodowice w sprawie nadania miejscowości Włodowice statusu miasta, Wójt Gminy Włodowice wydał Zarządzenie Nr 311/2021 z dnia 31 sierpnia 2021r. w sprawie określenia terminu przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami Gminy Włodowice w sprawie nadania

miejscowości Włodowice statusu miasta. Konsultacje zostały przeprowadzone w dniach od 15 września do 15 listopada 2021r. Obwieszczeniem z dnia 6 września 2021r. Wójt Gminy podał do wiadomości mieszkańców informację o terminie przeprowadzenia konsultacji oraz o zasadach i trybie ich przeprowadzenia wynikających z uchwały Rady Gminy Włodowice Nr 224/XXIV/2021 z dnia 16 czerwca 2021r. Obwieszczenie w sprawie konsultacji opublikowano na stronie internetowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, dostarczono także wszystkim sołtysom i wywieszono na tablicach ogłoszeń w poszczególnych sołectwach gminy. W trakcie konsultacji przeprowadzona została akcja informacyjna na temat przedmiotu konsultacji na stronie internetowej Gminy Włodowice i w Biuletynie Informacji Publicznej. Wydano także w formie ulotki *List do Mieszkańców Gminy Włodowice*, w którym przedstawiono mieszkańcom uwarunkowania przemawiające za nadaniem miejscowości Włodowice statusu miasta. W trakcie trwania konsultacji zorganizowano spotkanie z mieszkańcami, poświęcone staraniom gminy Włodowice o nadanie miejscowości Włodowice statusu miasta. Na spotkaniu przedstawiono uwarunkowania historyczne miejscowości przemawiające za odzyskaniem praw miejskich utraconych niegdyś przez Włodowice. Omówiono również procedurę jaka obowiązuje przy nadawaniu praw miejskich, ewentualne wątpliwości jakie mogliby mieć mieszkańcy w związku z nabyciem praw miejskich oraz wynikające z nadania tych praw korzyści.

Termin przeprowadzenia konsultacji:
15 września – 15 listopada 2021r.

Na dzień 15 listopada 2021r. uprawnionych do głosowania było **5 139** mieszkańców gminy Włodowice, w tym w sołectwie Włodowice **1 096** mieszkańców, w miejscowości Włodowice **1170** mieszkańców.

1. **Wyniki konsultacji na terenie Gminy Włodowice.**

Zestawienie wyników w całej gminie:

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania: **5 139**,
2. Liczba osób biorących udział w konsultacjach: **1 402** co stanowi –**27,28 %** ogółu uprawnionych do głosowania,
3. Liczba głosów nieważnych: **22**, co stanowi – **1,57 %** wszystkich oddanych głosów,
4. Liczba ważnie oddanych głosów: **1 380** (stanowiąca podstawę do wyliczenia wyników konsultacji),
   a) głosy na „TAK": **1 258**, co stanowi –**91,16 %** wszystkich ważnie oddanych głosów,
   b) głosy na „NIE":**76**, co stanowi –**5,51%** wszystkich ważnie oddanych głosów,
   c) głosy „WSTRZYMUJĘ SIĘ": **46**, co stanowi –**3,33 %** wszystkich ważnie oddanych głosów.

2. **Wyniki konsultacji w miejscowości Włodowice.**

Zestawienie wyników w miejscowości Włodowice:

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania: **1170,**
2. Liczba osób biorących udział w konsultacjach: **355**, co stanowi –**30,34 %** ogółu uprawnionych do głosowania,
3. Liczba głosów nieważnych: **3**, co stanowi –**0,84 %** wszystkich oddanych głosów,

4. Liczba ważnie oddanych głosów: **352**(stanowiąca podstawę do wyliczenia wyników konsultacji),
   a) głosy na „TAK":**299**, co stanowi –**84,94%** wszystkich ważnie oddanych głosów,
   b) głosy na „NIE:**34**, co stanowi –**9,66 %** wszystkich ważnie oddanych głosów,
   c) głosy „WSTRZYMUJĘ SIĘ":**19**, co stanowi –**5,40 %** wszystkich ważnie oddanych głosów.

Dane dotyczą miejscowości Włodowice w granicach obrębu ewidencyjnego Włodowice, obejmującego sołectwo Włodowice (1 096 mieszkańców) oraz część sołectwa Skałka – Kopaniny (74 mieszkańców).

3. Wyniki konsultacji w poszczególnych sołectwach Gminy Włodowice.

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba mieszkańców uprawnionych do głosowania	Liczba osób biorących udział w konsultacjach	Głosy na „TAK" (za nadaniem statusu miasta)	Głosy na „NIE" (przeciw nadaniu statusu miasta)	Głosy wstrzymujące się	Głosy nieważne
1.	**Góra Włodowska – kolonia**	259	81	75	1	1	4
2.	**Góra Włodowska – wieś**	309	55	48	3	4	0
3.	**Hucisko**	304	120	120	0	0	0
4.	**Morsko**	322	56	46	7	0	3
5.	**Parkoszowice**	240	99	91	4	4	0
6.	**Rudniki**	1271	352	330	11	9	2
7.	**Rzędkowice**	544	112	97	5	8	2
8.	**Skałka - Kopaniny**	301	95	80	12	2	1
9.	**Włodowice**	1096	335	290	25	18	2
10.	**Zdów**	493	90	81	8	0	1

Zgłoszono **31** uwag.
Inne głosy nieważne: **7**

Wyniki konsultacji Wójt Gminy przedłożył Radzie Gminy Włodowice. Zbiorcze wyniki konsultacji w całej gminie zostały ogłoszone poprzez umieszczenie informacji w tym zakresie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Włodowice oraz na stronie internetowej Gminy Włodowice i w Biuletynie Informacji Publicznej.

PODSUMOWANIE

Podsumowując Wójt Gminy Włodowice oraz Radni Rady Gminy Włodowice podjęli decyzję o wystąpieniu z wnioskiem o nadanie Włodowicom praw miejskich wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców. Dowodem tego jest liczny udział społeczeństwa w poświęconych tej idei konsultacjom i udzielone głosy poparcia.

Włodowice z każdym rokiem stają się piękniejsze i bogatsze. Nie przypominają już wsi, ale ładne i atrakcyjne miasteczko, którego dodatkowym walorem jest okoliczny krajobraz, piękna przyroda i czyste powietrze. Dzięki temu miejscowość ta stale się rozbudowuje. Nowe domy i budynki upiększają ją i nadają nowoczesności. Wszystko to oraz rozwijająca się stale infrastruktura techniczna sprawiają, że ludzie chętnie tu osiadają, wybierając gminę Włodowice, jako swoje stałe miejsce zamieszkania.

Wyraźnie widać, że Włodowice to miejscowość, która autentycznie pełni funkcję głównego ośrodka gminy, zapewniającego podstawowe potrzeby wspólnoty samorządowej. Włodowice są ośrodkiem o charakterze administracyjnym, usługowym, handlowym i kulturotwórczym. Miejscowość Włodowice pełni funkcję „stolicy gminy" i ma ogromne znaczenie dla rozwoju całej gminy Włodowice.

Władze samorządowe wyrażają ogromną nadzieję, że przedstawione uzasadnienie, uwzgledniające przesłanki historyczne, kulturowe, społeczno-gospodarcze oraz aktualny stan infrastruktury technicznej miejscowości Włodowice, jej rozwój urbanistyczny i gospodarczy stanowić będzie ważną przesłankę w podjęciu pozytywnej decyzji w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Włodowice. Nadzieję taką żywią również mieszkańcy gminy Włodowice, wierząc że ich wola zostanie uwzględniona przy podejmowaniu decyzji przez właściwe organy administracji rządowej.

Mając powyższe na uwadze Rada Gminy Włodowice wyraża opinię, że wniosek w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Włodowice jest w pełni uzasadniony.

W konsekwencji wnioskuje się jak na wstępie.